

АРХІТЕКТУРА В БУДІВНИЦТВІ БУДІВЕЛЬ І СПОРУД

Калінін Є.І. д.т.н., доцент, Колеснік Ю.І. асистент

*Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка
м. Харків, Україна*

У будівництві прийнято розглядати два основних поняття, що стосуються об'єктів, що зводяться:

- Будинки. Так називаються споруди, чиєю основною функцією є забезпечення умов для нормальної життєдіяльності людей таких як: навчання, трудова і фізична діяльність, побутові потреби. У більшості випадків вони є сукупністю ряду приміщень, у кожного з яких є своя задача, що відноситься до ряду функціональних або технологічних;

- Споруди. Здебільшого так називають окремі конструкції, що несуть тільки технічні функції. До таких належать, мости, набережні, дамби, греблі та інше. Всі ці об'єкти зазвичай прийнято називати інженерними спорудами.

У будь-якій будівлі можна умовно виділити три складові частини взаємно пов'язаних між собою елементів, які доповнюють і визначають один одного:

- об'ємно-планувальні елементи - великі об'ємні частини (поверх, окремі приміщення, частина будинку між основними стінами, що розділяють його і ін.) на які можна розділити весь обсяг будинку;

- конструктивні елементи - окремі елементи (фундаменти, стіни, перекриття, дах і ін.), які визначають структуру будинку;

- будівельні вироби та матеріали - порівняно дрібні деталі, з яких складаються окремі конструктивні елементи.

Внутрішній простір будинків розділяється на окремі приміщення (житлова кімната, кухня, аудиторія, службовий кабінет, цех і ін.). Приміщення, розташовані на одному рівні, утворюють поверх. Поверхи розділяються перекриттями.

При проектуванні будинків, в залежності від їх призначення, визначаються форма будівлі в плані, загальні розміри, а також розміри окремих приміщень, поверховість і інші характерні ознаки.

Архітектура в традиційному розумінні цього слова, є зведення будівель (а іноді й цілі комплекси з них), що гармонійно вписуються в навколишній простір, і несучі функціональне значення для людей. За великим рахунком, це основа будь-якого будівництва, що передбачає створення і забезпечення умов для нормального життя.

Ще одним значенням слова архітектура стає сукупність декоративних і конструктивних елементів будь-якої будівлі, що належать до певної стилістики. В цьому випадку, архітектуру буде правильніше розглядати як мистецтво. Оскільки в цьому випадку, її головною функцією стає психоемоційний і зоровий вплив. Хоча,

більшість з існуючих стилів несуть потужний заряд величності, помпезності, а іноді і відчуття колосальності всієї будівлі.

Однією з найголовніших завдань архітектури є кінцеве відповідність зведеної будівлі з його основним призначенням. Причому, будівлі, що розрізняються між собою за призначенням, намагаються виділити і зовні. Наприклад, навряд чи сплутаєш церкву з лікарнею. При цьому будь-яка споруда повинна відповідати всім вимогам з безпеки і забезпечення максимально комфортних умов для людини. Все це можна віднести до функціонального призначення архітектури.

Але, крім цього у неї є і художні завдання. Оскільки в усі віки архітектори, зводячи найбільш монументальні споруди, намагалися висловити основні світогляди та ідеологію свого часу. Дана традиція зберігається і зараз, правда в менш вираженій формі. На даний момент, художнє оформлення частіше служить для створення збалансованих комплексів, вписуються в загальну картину і стиль міста.

Ще однією гранню архітектури можна назвати сукупність економічних критеріїв. Розрахунки за витратами на зведення будівель в співвідношенні до його довговічності займають не останнє місце. Також сюди відноситься і забезпечення нормальних умов з безперебійним постачанням матеріалів на весь час будівництва.

Але, лише при дотриманні всіх сторін і вимог (з урахуванням зовнішньої краси, функціональності і економічної доцільності) можна звести будівлю, яка прослужить довго і з великою користю. При цьому споруда не повинна йти в розріз з іншими будівлями навколо себе і викликати потужний дисбаланс простору. Саме тому всі стадії початкового проектування будівель прийнято поєднувати з орієнтуванням їх з місцем передбачуваного будівництва. Це в підсумку дозволяє створювати збалансоване композиційне рішення в гармонійно пов'язане і закінчене єдине ціле.

Архітектурно - художні якості будівель визначаються критеріями краси, при цьому, будівля повинна бути зручною у функціональному відношенні і якісною в технічному відношенні.

Для досягнення необхідних архітектурно-художніх якостей будівлі використовують засоби побудови виразності композиційної форми, яка базується на загальних принципах композиційно художнього формоутворення, таких як: раціональність, структурність, гнучкість, органічність, тектонічність, гармонійність. Для досягнення гармонійності використовують такі засоби композиції, як: образність, цілісність, ритм, масштабність та ін.

Список літератури

1. Котеньова З.І. Архітектура будівель і споруд: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007. – 170 с.
2. Гетун Г.В. Архітектура будівель та споруд. Основи проектування. Київ: Кондор, 2012. – 380 с.